

PROGRAMMA DI COLLABORAZIONE CULTURALE

ITALO-ROMENA PER GLI ANNI 2002-2005

Si è riunita la Commissione Mista prevista dall'art. 14 dell'Accordo Culturale firmato tra il Governo della Repubblica Italiana ed il Governo della Repubblica Socialista di Romania, a Bucarest l'8 agosto 1967, nell'intento di sviluppare gli scambi nel campo della cultura, dell'istruzione e della scienza e di contribuire per tale via all'approfondimento dei legami di amicizia fra i due Paesi e Popoli, ed ha concordato il seguente Programma di collaborazione culturale italo-romena per gli anni 2002-2005.

I - ISTRUZIONE

I.1 Istruzione universitaria

I.1.1 Le due Parti favoriranno la cooperazione diretta tra le Università e gli altri Istituti di Istruzione superiore, tramite la conclusione di accordi e convenzioni, lo scambio di docenti, dati e informazioni nonché attraverso la realizzazione di progetti di ricerca comuni, seminari e congressi. Le Parti prendono atto con compiacimento della collaborazione attiva tra i due Paesi nei progetti dei Programmi europei Socrates – Erasmus e continueranno a favorire le istituzioni dei due Stati nella loro attuazione. (**vedi Allegato I**).

A tal fine verranno anche incoraggiati i contatti fra la Conferenza Permanente dei Rettori delle Università italiane e l'omologa istituzione romena.

I.1.2 Le due Parti esprimono la volontà di fornire il massimo sostegno al perseguimento degli obiettivi previsti dalla Dichiarazione congiunta dei Ministri Europei dell'Istruzione Superiore, sottoscritta a Bologna il 19 giugno 1999 da 29 Paesi europei, fra cui la Romania, e in particolare promuoveranno lo scambio di esperienze ed informazioni al fine di contribuire alla costruzione di uno Spazio Europeo dell'Istruzione Superiore. Le due Parti auspicano che i molteplici rapporti a livello universitario siano ulteriormente sviluppati.

I.1.3 Nell'ambito del processo di internazionalizzazione del sistema universitario italiano sono state avviate nell'anno 2000 dal Ministero dell'Università e della Ricerca Scientifica e Tecnologica (ora Ministero dell'Istruzione, Università e Ricerca) le seguenti iniziative volte allo sviluppo di master e dottorati di ricerca congiunti tra l'Italia e la Romania: Università di Bari – Universitatea din Bucaresti (area disc.: Scienze della Terra); Università degli Studi di Lecce – Universitatea din Bucaresti (area disc.: Scienze Pedagogiche); Università di Teramo – Universitatea din Bucaresti (area disc.: Scienze Giuridiche).

I.1.4 Le due Parti si scambieranno, annualmente, n. 4 professori universitari e/o ricercatori per visite di dieci giorni ciascuna, dando la priorità a quelle che costituiscono il presupposto per l'inizio di collaborazioni interuniversitarie future e prevedono la messa a punto di programmi di ricerca comuni (**vedi Allegato II, a** – Scambi di visite).

I.1.5 Le Parti prendono atto dell'esistenza di Accordi culturali quadro in vigore tra l'Università di Perugia e le università romene di Bucarest e "Babes-Bolyai" di Cluj-Napoca. (**vedi Allegato I**).

I.1.6 Le due Parti prendono atto della intensa attività di studi e ricerche svolta dall'A.I.R. (Associazione Italiana di Romanistica- Roma), dall'A.R.C.I.R. (Associazione per le Relazioni Culturali tra Italia e Romania- Milano), dall'I.S.I.G. (Istituto di Sociologia Internazionale- Gorizia) e dalla M.E.I.R. (Missione Etnologica Italiana in Romania, Università di Perugia).

I.1.7 La Parte italiana comunica che è stato avviato il primo Progetto nazionale interuniversitario di romanistica, di durata biennale (**vedi Allegato I**).

I.1.8 Le Parti favoriranno - anche attraverso lo scambio di documentazione ed esperti - la conoscenza dei rispettivi sistemi di istruzione universitaria al fine di verificare la possibilità di pervenire ad un accordo governativo in materia di reciproco riconoscimento dei titoli accademici.

I. 2 Istruzione scolastica

I.2.1 Le due Parti prendono atto che nei licei romeni "Dante Alighieri" e "Ion Neculce" di Bucarest, "Gheorghe Baritiu" di Cluj-Napoca e "Transilvania" di Deva funzionano sezioni bilingue con insegnamento della lingua italiana e di alcune discipline in italiano.

Le modalità di funzionamento, i programmi di studio e le prove finali saranno definiti e concordati dalle due Parti sulla base di quanto previsto nelle apposite intese concernenti le sezioni bilingui, anche ai fini del riconoscimento dei diplomi romeni di maturità, per il proseguimento degli studi nelle università italiane, a condizioni di parità con i titolari di diplomi finali rilasciati dalle Università italiane.

Nelle more della formazione di docenti locali, la Parte italiana continuerà a sostenere tali sezioni, nei limiti delle disponibilità di bilancio, con alcune unità di personale docente di ruolo o con contributi finanziari per cattedre. Fornirà altresì materiali didattici e contributi per la formazione di personale locale, da stabilire annualmente per le vie diplomatiche.

Le due Parti convengono sull'opportunità di estendere analogo progetto bilingue, a livello di scuola elementare e media, presso la scuola italiana "Aldo Moro" di Bucarest al fine del conseguimento di un titolo di studio propedeutico, nel quadro della legislazione romena, alla prosecuzione degli studi presso i licei bilingui.

Al fine del riconoscimento della scuola italiana Aldo Moro e dell'elaborazione dei programmi, in conformità con la normativa vigente nei due Paesi, la Parte romena accorderà alla Parte italiana il proprio appoggio.

Le due Parti auspicano inoltre un'attiva collaborazione tra la scuola italiana Aldo Moro ed i licei romeni bilingue.

I.2.2 La Parte romena si impegna a favorire l'inserimento curriculare della lingua e cultura italiana nelle scuole romene e la Parte italiana si impegna, compatibilmente con le disponibilità di bilancio, a facilitare detto inserimento.

I.3 Scambi scolastici

I.3.1 Durante il periodo di validità del presente Programma, la Parte italiana esaminerà la possibilità di inviare assistenti presso i professori di ruolo di lingua italiana nelle istituzioni scolastiche romene anche di secondo grado dove si insegna la lingua italiana.

I.3.2 Le due Parti si scambieranno annualmente fino a 5 alti funzionari amministrativi e tecnici nel settore dell'istruzione allo scopo di studiare il sistema scolastico dei rispettivi Paesi, per visite della durata massima di 7 giorni (vedi Allegato II, a).

Si scambieranno inoltre libri ed altro materiale didattico anche al fine di favorire la conoscenza della reciproca cultura, dei sistemi di istruzione e dei metodi di insegnamento e di incrementare gli scambi di studenti di ogni ordine e grado.

I.3.3 La Parte italiana inviterà fino a 7 insegnanti romeni di lingua e letteratura italiana dell'insegnamento secondario a partecipare ai corsi estivi di perfezionamento dell'italiano come seconda lingua (vedi Allegato I).

I. 4 Insegnamento della lingua

I.4.1 Le due Parti, preso atto che in Italia sono stati attivati cinque lettori romeni e che in Romania sono operanti sei lettori italiani, auspicano che il numero dei lettori delle due Parti possa essere ulteriormente incrementato nel corso del presente Programma culturale.

In particolare, la Parte romena auspica l'istituzione di un Lettorato di Italiano presso l'Università di Brasov e che l'Università di Venezia possa istituire un Lettorato di Romeno (vedi Allegato I).

La Parte italiana esaminerà la possibilità di concedere finanziamenti alle Università romene per l'assunzione di lettori non di ruolo a contratto.

Nell'ambito dei rapporti culturali vigenti tra l'Università di Perugia e le Università romene di Bucarest e "Babes-Bolyai" di Cluj-Napoca (vedi Allegato I), le due Parti auspicano lo scambio di un lettore finalizzato all'insegnamento delle rispettive lingue secondo modalità da concordare direttamente tra le Università interessate.

I.4.2 La Parte italiana mette a disposizione testi di italianistica, (letteratura, storia e geografia e.a.) per corsi di formazione e aggiornamento di docenti e lettori e per quelle istituzioni culturali che, tramite le Rappresentanze diplomatiche, ne facciano richiesta (vedi Allegato I).

La Parte romena mette a disposizione testi di letteratura, storia e geografia per le istituzioni culturali che, tramite le Rappresentanze diplomatiche, ne facciano richiesta (vedi Allegato I).

I.4.3 La Parte italiana si adopererà per favorire la partecipazione a corsi estivi di perfezionamento presso istituzioni specializzate nell'insegnamento dell'Italiano come lingua straniera per docenti romeni delle scuole bilingui (vedi Allegato I).

I.4.4 La Parte romena, pur tenendo presenti le esigenze di aggiornamento di tutti gli insegnanti di italiano, riserverà ai docenti delle sezioni bilingui (senza limiti di età) anche parte del contingente di borse di studio di cui all'art. II.1 (**vedi Allegato I**).

I.4.5 Le due Parti favoriranno l'organizzazione di corsi estivi di aggiornamento per insegnanti d'italiano annualmente tenuti a Brasov. In questo ambito la Parte italiana esaminerà la possibilità di finanziare le spese di viaggio e gli onorari per gli specialisti provenienti dall'Italia, in numero non superiore a 5, e la Parte romena provvederà alle spese di soggiorno (**vedi Allegato I**).

La Parte romena metterà a disposizione di professori italiani di lingua rumena cinque posti per corsi estivi di perfezionamento nell'insegnamento della lingua e cultura romena.

I.4.6 Le due Parti potranno mettere a disposizione, nell'ambito delle riunioni annuali della Commissione Mista, dei posti supplementari di frequenza ai corsi estivi.

II BORSE DI STUDIO

II.1 Compatibilmente con le disponibilità di bilancio, la Parte italiana concederà annualmente 90 mensilità di borse di studio a cittadini romeni, in particolare per la formazione dei quadri della Pubblica Amministrazione e per la formazione di docenti di lingua e cultura italiana, ed esaminerà la possibilità di aumentare ulteriormente il contingente nel corso della vigenza del presente Programma culturale (**vedi Allegato I**).

II.2 La Parte romena concederà annualmente a cittadini italiani 45 mensilità di borse di studio, di cui 15 mensilità per i corsi estivi.

II.3 Le Parti possono proporre giustificati cambiamenti nel numero e nel sistema di assegnazione delle borse di studio, a seconda dei fondi disponibili nei vari esercizi finanziari, e comunicheranno, per le vie diplomatiche, il numero di mensilità offerte negli anni accademici successivi.

III COOPERAZIONE SCIENTIFICA E TECNOLOGICA

III.1 Le Parti prendono atto della firma del Protocollo della XIV Sessione della Commissione Mista italo-romena per la cooperazione scientifica e tecnologica, avvenuta il 25 ottobre del 2000 ed esprimono soddisfazione per il favorevole sviluppo e per l'incremento degli scambi in questo settore.

IV CULTURA E ARTE

IV.1 Istituzioni Culturali

IV.1.1 Le due Parti si impegnano a realizzare, anche avvalendosi dell'Istituto Italiano di Cultura di Bucarest, dell'Accademia di Romania a Roma, dell'Istituto di Cultura Romena e di Studi Umanistici a Venezia, iniziative ed eventi culturali.

IV.2 Musica, Teatro, Danza

IV.2.1 Le due Parti promuoveranno la realizzazione di spettacoli e tournée ad opera di gruppi o singoli artisti particolarmente qualificati e favoriranno la collaborazione e gli scambi tra Istituzioni e Associazioni di rilievo nei rispettivi Paesi (**vedi Allegato I**). La Fondazione RomaEuropa è disponibile a collaborare con le Istituzioni culturali romene interessate, al fine di realizzare iniziative comuni nell'ambito delle attività culturali ed in particolare di quello delle creazioni artistiche.

IV.2.2 La Parte italiana favorirà una tournée del Piccolo Teatro di Milano in Romania e la Parte romena favorirà, nel periodo di validità del presente Programma culturale, una tournée del Teatro Bulandra di Bucarest con lo spettacolo "Turandot" di Gozzi in Italia.

IV.3 Cinema

IV.3.1 Le Parti favoriranno la revisione e l'aggiornamento dell'Accordo bilaterale di coproduzione cinematografica, firmato a Bucarest l'8 agosto 1967, nonché la reciproca collaborazione nel quadro di "Eurimages" e di "Eureka Audiovisivo".

IV.3.2 Le due Parti favoriranno la reciproca partecipazione ai festival cinematografici che hanno luogo in Italia e in Romania, promuoveranno rassegne di registi o settimane del cinema e

favoriranno la collaborazione tra Istituzioni, Associazioni e operatori del settore cinematografico (vedi Allegato I).

IV.4 Festival, celebrazioni, grandi eventi

IV.4.1 Le due Parti si scambieranno informazioni e documentazione su festival, celebrazioni ed eventi culturali di maggior rilievo, che hanno luogo nei rispettivi Paesi e agevoleranno la partecipazione ad essi di gruppi o singoli artisti particolarmente qualificati e rappresentativi della cultura italiana e romena.

IV.5 Mostre

IV.5.1 Le due Parti realizzeranno, durante il periodo di vigenza del presente Programma, mostre di elevato livello. I relativi dettagli saranno stabiliti per le vie diplomatiche (Vedi Allegato. II, c).

IV.5.2 La Parte italiana esprime l'auspicio di poter realizzare, nel periodo di vigenza del presente Protocollo, le seguenti esposizioni:

- "Pittura italiana degli anni '50", in collaborazione con la Quadriennale di Roma
- "Un Paese unico. Italia fotografie 1900-2000", in collaborazione con l'Archivio Alinari di Firenze
- "Marmi policromi romani", mostra archeologica in collaborazione con la Soprintendenza Archeologica di Roma ed il Museo Nazionale di Storia della Romania
- Mostra di De Nittis o di "Roma veduta – Disegni e stampe panoramiche della città dal XV al XIX secolo, entrambe a cura dell'Istituto Nazionale della Grafica.
- Mostra dei Gioielli d'artista della Fondazione Sartirana arte, nell'ambito dell'Accordo di collaborazione tra il MAE e la Provincia di Pavia.

IV.5.3 La Parte romena esprime l'auspicio di poter realizzare, nel periodo di vigenza del presente Programma, le seguenti esposizioni:

- Cultura "Cucuteni Ariusd Tripolie";
- L'Italia nella visione dei pittori romeni;
- Partecipazione alla mostra "Cristianesimo Orientale"
- Romania, voci, volti e suoni – organizzato dall'Associazione Culturale ITARO ARTE

Le due Parti favoriranno la realizzazione in Italia di una Mostra dedicata all'opera di Constantin Brancusi e di una Mostra avente come oggetto l'Oro dei Daci.

Le condizioni ed i partners per le ultime due iniziative saranno ulteriormente definite per via diplomatica.

V COOPERAZIONE NEI SETTORI DELL'ARCHEOLOGIA, RESTAURO, CONSERVAZIONE E PROTEZIONE DEI BENI CULTURALI

V.1 La Parte italiana è disponibile a promuovere la cooperazione in campo archeologico favorendo le missioni di esperti, nonché i contatti e gli scambi di studiosi, dati e pubblicazioni tra le istituzioni specializzate, lo scambio di informazioni ed esperienze nei settori della protezione, della conservazione e del restauro dei beni culturali. Le relative spese saranno a carico della parte richiedente. I dettagli verranno stabiliti per le vie diplomatiche.

(vedi Allegato I)

V.2 La Parte italiana manifesta il proprio interesse ad approfondire la collaborazione già avviata con le competenti istituzioni romene, nell'ambito del programma Interregionale IIC della D.G. XVI dell'Unione Europea, in materia di cartografia tematica sui beni culturali, sulla salvaguardia del paesaggio culturale e sul recupero ambientale attraverso scambi di notizie, esperienze, documentazione e mostre (vedi Allegato I).

V.3 Le Parti prendono atto con compiacimento delle attività condotte dalla missione etnoantropologica dell'Università di Perugia - con il contributo della Direzione Generale per la Promozione e la Cooperazione Culturale del Ministero degli Affari Esteri – nella regione di Maramures e guardano con interesse ad iniziative di valorizzazione del patrimonio artistico della Bucovina.

La Parte Romana auspica, con l'appoggio della Parte Italiana, il collocamento di una targa, a spese della Parte Romana, nei pressi della Colonna Traiana, con riferimento al significato che essa riveste per il Popolo Romano.

V.4 La Parte italiana auspica uno scambio di informazioni, dati e pubblicazioni tra il servizio di Antropologia, Paleopatologia e Paleontologia istituito presso il Ministero per i Beni e le Attività Culturali e gli omologhi organismi romeni.

V.5 La Parte romana auspica che nell'ambito della collaborazione nel settore della conservazione e del restauro vengano presi in considerazione progetti di collaborazione inerenti al consolidamento in funzione antisismica di edifici di interesse storico- artistico e archeologico (vedi Allegato I).

V.6. Le due Parti si impegnano a cooperare, attraverso le competenti Autorità dei due Paesi, per impedire ogni illecita importazione, esportazione e trasferimento di beni culturali, e concordano di prendere le opportune misure a tal fine. Qualora necessario, si riservano di esaminare la possibilità di istituire un gruppo di lavoro ad hoc.

Le Parti si impegnano altresì a cooperare per la ricontestualizzazione e la restituzione delle opere d'arte di reciproca spettanza (vedi Allegato I).

VI ARCHIVI, BIBLIOTECHE, EDITORIA

VI.1 Archivi

VI.1.1 Le Parti favoriranno la collaborazione tra le rispettive Amministrazioni Archivistiche mediante:

- scambi di pubblicazioni scientifiche, di microfilm, di copie di documenti e di disposizioni normative, in conformità alle rispettive legislazioni nazionali vigenti;

- scambi di visite di 2 archivisti per la durata massima di dieci giorni cadauno (vedi Allegato II, a).

Le suddette Amministrazioni archivistiche perseguiranno la realizzazione dei programmi di collaborazione anche mediante accordi bilaterali (vedi Allegato I).

VI.1.2 Le Parti favoriranno la consultazione degli Archivi storici dei due Ministeri degli Affari Esteri secondo il principio della reciprocità e sulla base della normativa vigente nei rispettivi Paesi, e i contatti tra i Servizi di Documentazione dei rispettivi Ministeri degli Affari Esteri, al fine di realizzare scambi di informazioni, esperienze e pubblicazioni.

VI.2 Biblioteche

VI.2.1 Sono previste le seguenti collaborazioni tra le Biblioteche dei due Paesi:

- scambio di libri, pubblicazioni e periodici tra le Biblioteche, Accademie e Istituti culturali dei due Paesi, nonché lo scambio di materiale audio, video e discografico.

- scambio di 1 bibliotecario, sulla base del principio di reciprocità, per una visita della durata massima di due settimane (vedi Allegato II, a).

- scambio, nell'osservanza delle rispettive normative interne, di riproduzione e microfilm del materiale librario custodito nelle biblioteche pubbliche statali, favorendone il prestito interbibliotecario (vedi Allegato I).

VI.3 Editoria

VI.3.1 Le Parti favoriranno la traduzione e la pubblicazione di opere classiche e contemporanee di alto valore artistico che contribuiscano ad una migliore conoscenza reciproca della letteratura, della scienza e dell'arte dei due Paesi.

VI.3.2 La Parte italiana informa che sono disponibili i seguenti premi concessi a editori e traduttori di libri italiani in lingua straniera:

- Il Ministero degli Affari Esteri- Direzione Generale per la Promozione e la Cooperazione Culturale- conferisce premi e contributi finanziari a editori e traduttori italiani e/o stranieri per la divulgazione e la traduzione di opere letterarie e scientifiche, nonché per la traduzione, la sottotitolatura o il doppiaggio di cortometraggi e lungometraggi e di serie televisive. Le domande dovranno essere inoltrate alle Rappresentanze diplomatiche italiane o agli Istituti Italiani di Cultura e sottoposte poi alla Commissione

Nazionale per la Promozione della Cultura Italiana all'estero, istituita presso il Ministero per gli Affari Esteri per il parere favorevole

- Il Ministero per i Beni e le Attività Culturali- Dipartimento Informazione ed Editoria- conferisce il "Premio nazionale per le traduzioni", sotto l'Alto Patronato del Presidente della Repubblica, a traduttori ed editori stranieri.

- La Presidenza del Consiglio dei Ministri - Dipartimento per l'Informazione e l'Editoria - conferisce premi a traduttori di libri italiani in lingue straniere. Le domande saranno inoltrate per il tramite dei canali diplomatici.

VII INFORMAZIONE E COOPERAZIONE NEL CAMPO RADIOTELEVISIVO

VII.1 Le due Parti si impegnano ad incoraggiare la cooperazione fra giornali, agenzie stampa, case editrici ed altri servizi di informazione dei due Paesi al fine di incrementare lo scambio di informazioni riguardanti gli aspetti della vita politica, economica, culturale e sociale dei due Paesi, miranti alla maggiore conoscenza reciproca.

VII.2 Le Parti si impegnano a favorire gli scambi culturali nel settore radiotelevisivo al fine di promuovere la conoscenza della realtà dei due Paesi. Inoltre faciliteranno le intese tra gli organismi interessati di entrambi i Paesi in tali settori al fine di:

- organizzare corsi di formazione professionale e brevi soggiorni di aggiornamento per giornalisti, tecnici e programmisti eventualmente utilizzando anche le mensilità delle borse di studio offerte dai due Paesi
- organizzare festival e programmi radiofonici e televisivi;
- appoggiare iniziative di coproduzione di organismi interessati dei due Paesi;
- facilitare la partecipazione dei due Paesi a festival e rassegne di programmi radiotelevisivi;
- permettere la ricezione dei programmi televisivi della RAI trasmessi via satellite;
- trasmettere programmi standard in lingua originale.

VII.3 Le Parti incoraggeranno la cooperazione diretta tra la Radiotelevisione italiana (RAI-TV) e la Radiotelevisione romena, così come tra le Agenzie di Stampa nazionali dei due Paesi. Tale cooperazione riguarderà in particolare lo scambio di programmi, tecnologie ed esperienze di formazione professionale.

VII.4 L'Agenzia Nazionale di Stampa "ROMPRES" e l'Agenzia "ANSA" procederanno, su base di reciprocità, al ripristino degli scambi di notizie e materiali di stampa in formato elettronico, tramite la rete Internet. Le due Agenzie si concederanno inoltre assistenza professionale, sia per quanto riguarda l'attività giornalistica che nel campo della tecnologia dell'informazione specifica al settore. Per l'attuazione di tali provvedimenti, "ROMPRES" e "ANSA" procederanno in seguito alla firma di un accordo bilaterale.

VIII SCAMBI GIOVANILI

VIII.1. Le due Parti prendono atto della collaborazione nel settore degli scambi giovanili regolata da appositi Protocolli annuali.

IX SPORT

IX.1. Le due Parti favoriranno lo sviluppo e la cooperazione nelle diverse discipline dello sport attraverso i contatti fra gli organismi sportivi dei due Paesi ed in particolare tra i rispettivi Comitati Olimpici (vedi Allegato I).

X DIRITTI DELL'UOMO

X.1 Le Parti incoraggeranno le attività nel campo dell'istruzione e della cultura rivolte ad assicurare la piena tutela dei diritti umani, in particolare intensificando la lotta contro il razzismo e l'intolleranza.

X.2 Le Parti promuoveranno iniziative nel campo dell'istruzione e della cultura finalizzate a favorire la parità tra uomo e donna e la valorizzazione della creatività delle donne e della loro produzione culturale. A tale riguardo il Dipartimento per le Pari Opportunità avvierà contatti con i competenti organi rumeni.

XI DISPOSIZIONI FINALI

XI.1 Il presente Programma non esclude la possibilità di concordare, per le vie diplomatiche, altre iniziative in esso non previste.

Le due Parti convengono che tutte le iniziative menzionate nel presente Programma saranno realizzate entro i limiti delle disponibilità finanziarie stabilite dai rispettivi bilanci annuali.

XI.2 Gli Allegati I e II costituiscono parte integrante del presente Programma.

XI.3 Il presente Programma entrerà in vigore alla data della notifica da Parte Romana della finalizzazione delle procedure interne necessarie.

Il presente Programma resterà in vigore sino alla firma del successivo.

XI.4 La data della prossima riunione della Commissione Mista sarà concordata per le vie diplomatiche.

Firmato a Bucarest il 17 aprile 2002, in duplice esemplare nelle lingue italiana e romana, ambedue i testi facenti egualmente fede.

PER LA PARTE ITALIANA

Anna BLEFARI MELAZZI

Ambasciatore d'Italia in Romania

PER LA PARTE ROMENA

Cristian DIACONESCU

Segretario di Stato

Ministero Affari Esteri della Romania

ALLEGATO I

AMMINISTRAZIONI DEI DUE PAESI DISPONIBILI AD AVVIARE COLLABORAZIONI CULTURALI

Gli Enti pubblici e privati sottoelencati sono quelli identificati in sede di negoziato. La loro lista non è esaustiva poiché si spera che molte altre istituzioni richiedano e, nei limiti dei fondi disponibili e con l'accordo delle due parti, partecipino alla fase operativa.

Per le attività programmate, ciascuna Amministrazione valuterà la possibilità di contribuire alla loro realizzazione sulla base di una verifica dei livelli qualitativi e della congruità dei costi.

I

I.1.1. Le Parti prendono atto con soddisfazione della collaborazione tra le università nell'ambito del programma comunitario TEMPUS-PHARE. In particolare hanno partecipato attivamente le Università italiane di Bologna, Cassino, Catania, Genova, Milano, Napoli "Federico II", Padova, Perugia, Pisa, Roma "La Sapienza", Torino, Udine, Venezia (Istituto Universitario di Architettura), Politecnico di Torino, Università Cattolica "S. Cuore" di Milano, Università per Stranieri di Perugia.

E' in atto la seguente cooperazione universitaria bilaterale:

UNIVERSITA' ITALIANA	UNIVERSITA' ROMENA	SETTORE
Bari	Iasi	Sc. Antichità, Filol. Letterarie, Storico-Artistiche
Bologna	Bucarest	Scienze fisiche
Calabria	Bucarest	Scienze fisiche
Catania	Bucarest Acc.Sc.Agricole	Sc. Agrarie e Veterinarie
L'Aquila	Din Craiova	Ingegneria Civile ed Architettura, Sc. Antichità, Filol.-Letterarie, e Storico-Artistiche
Lecce	Bucarest Ist. Fisica Atomica	Scienze fisiche
Napoli Ist.Univ.Orientale	Cluj-Napoca – Univ. "Babes Bolyai".	Sc. Antichità, Filol.-Letterarie, e Storico-Artistiche
Padova	Bucarest	Area Umanistica
Perugia	Iasi Univ. de la Brad	Sc. Agrarie e Veterinarie
Perugia	Bucarest Univ.Agraria	Sc. Agrarie e Veterinarie
Perugia	Cluj-Napoca	Sc. Antichità, Filol.-Letterarie, e

		Storico-Artistiche
Perugia	Bucarest	Sc. Storiche, Filosofiche. Pedagogiche, Psicologiche
Pisa	Cluj-Napoca	Sc. Antichità, Filol.-Letterarie, e Storico-Artistiche
Roma "La Sapienza"	Bucarest – Cluj-Napoca	Scienze Antichità, Filologiche, Letterarie e Storico - Archeologiche
Roma "Tor Vergata"	Iasi Univ.Tecnica	Ing. Industriale e dell'Informazione
Trieste	Bucarest	Scienze della terra
Trento	Craiova	Lettere, Sociologia
Viterbo	Bucarest	Sc. Agrarie e Veterinarie
Modena e Reggio	Politehnica di Bucarest	Scienze Chimiche

I.1.5 I citati Accordi intendono favorire in particolare i progetti di ricerca e le iniziative scientifiche e didattiche nel settore demo-etno-antropologico tra la Facoltà di Lettere - Dipartimento Uomo e Territorio, sezione antropologica - dell'Università di Perugia e le Facoltà di Lettere, sia dell'Università di Bucarest che dell'Università "Babes Bolyai" di Cluj-Napoca - Dipartimento di Letteratura comparata e teoria letteraria .

I.1.7 Il citato progetto, promosso dal Ministero dell'Università e della Ricerca Scientifica e Tecnologica, prevede la collaborazione dei docenti delle Università di Pisa (sede centrale), Udine, Torino, Padova, Roma "La Sapienza" sul tema "Geografia e storia della civiltà letteraria romana nel contesto culturale europeo" e si concluderà con un convegno internazionale sul tema (Roma 2002).

I.1.8 La Parte romena si impegna a mettere a disposizione della Parte italiana informazioni riguardanti il sistema di educazione, modelli dei documenti di studi, informazioni riguardanti il principio del riconoscimento dei titoli di studio.

I.3.3 Il Ministero dell'Istruzione, Università e Ricerca realizzerà le attività indicate in questo articolo.

I.4.1 I lettori italiani sono attivi presso le università di Bucarest, Costanza, Jasi, Craiova, Cluj-Napoca e Timisoara; i lettori romeni sono attivi presso le università di Milano, Padova, Pisa, Roma e Torino.

I.4.2 Il Ministero degli Affari Esteri, Direzione Generale per la Promozione e la Cooperazione Culturale, realizzerà le attività indicate in questo articolo.

- La Società Dante Alighieri offre in dono libri, sussidi didattici e audiovisivi per favorire l'insegnamento della lingua italiana.

I.4.3 I Licei romeni con sezioni bilingui sono a Bucarest ("Dante Alighieri" e "Ion Neculce"), a Cluj-Napoca ("Gheorghe Baritiu"), a Deva ("Transilvania").

I.4.4 Il progetto bilingue per la scuola elementare e media sarà coordinato tramite la Scuola italiana di Bucarest "Aldo Moro".

I.4.5 Il Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca realizzerà l'attività prevista nel presente articolo.

II.1 La Società Dante Alighieri prevede di mettere a disposizione per gli anni 2002-2006 quindici borse di studio di 1.032,00 Euro ciascuna per permettere ad altrettanti studenti di frequentare corsi di lingua e cultura italiana organizzati dai suoi Comitati italiani, e cinque borse di studio da 1.550,00 Euro ciascuna per permettere ad altrettanti insegnanti di frequentare un corso di aggiornamento presso la sede centrale della stessa Dante Alighieri.

II.2 L'Istituto per il Restauro Ligneo di Piacenza ha istituito alcune borse di studio per studenti stranieri che volessero frequentare la scuola.

IV.2.1 Le principali istituzioni italiane competenti per la promozione dello spettacolo italiano all'estero sono il Ministero per gli Affari Esteri e il Dipartimento dello Spettacolo del Ministero per i Beni e le Attività Culturali, facenti Parte della Pubblica Amministrazione, l'ETI – Ente Teatrale Italiano-, l'Accademia Nazionale Silvio D'Amico, l'Accademia Nazionale di Danza.

Tutte le iniziative che beneficiano di un sostegno finanziario del Dipartimento dello Spettacolo sono subordinate al preventivo parere favorevole delle Commissioni consultive di settore.

Per la Romania, le principali istituzioni competenti per la promozione delle arti dello spettacolo all'estero sono il Ministero della Cultura – Direzione Generale Relazioni Internazionali in collaborazione con la Direzione Generale Arti dello Spettacolo, UNITER (Unione Teatrale di Romania) e la Fondazione Culturale Romena.

- La Fondazione "Roma Europa" intende continuare la collaborazione con strutture artistiche e culturali romene nella realizzazione di attività ed eventi organizzati da detta Fondazione.

- La Fondazione "Valentino Bucchi", è disposta a realizzare iniziative comuni nel quadro della creazione musicale contemporanea. In particolare la Fondazione intende proporre a musicisti ed esperti romeni, designati dal Paese inviante, la partecipazione alla giuria del "Premio Internazionale Valentino Bucchi" e ad altre attività (convegni, seminari, rassegne, festival). Le spese di vitto e alloggio saranno a carico della Fondazione, mentre le spese di viaggio saranno a carico della Parte inviante o di ente o istituzione da essa delegato.

IV.3.2 Nel settore della promozione del cinema italiano all'estero, le principali istituzioni competenti per l'Italia sono il Ministero degli Affari Esteri, il Dipartimento dello Spettacolo del Ministero per i Beni e le Attività Culturali, facenti Parte della Pubblica Amministrazione; sul piano privato, Cinecittà Holding, l'Istituto Luce, la Scuola Nazionale di Cinema di Roma e l'Agenzia Italia Cinema.

V.1 Il Ministero per i Beni e le Attività Culturali, per il tramite dei suoi Uffici, è competente per le attività previste da questo articolo.

Per la Parte romena, l'istituzione competente è il Ministero della Cultura – Direzione Generale Patrimonio Culturale Nazionale.

V.2 Le attività previste nel presente articolo saranno realizzate dall'Ufficio Centrale per i Beni Ambientali e Paesaggistici del Ministero per i Beni e le Attività Culturali.

V.5 L'Amministrazione italiana competente per le attività previste in questo articolo, è il Ministero per i Beni e le Attività Culturali.

L'Amministrazione rumena competente è il Ministero della Cultura – Direzione Monumenti Storici.

V.6 Gli organismi italiani competenti in questo settore sono la Commissione Interministeriale per il recupero delle opere d'arte e il Comando dei Carabinieri, Nucleo Tutela Patrimonio Artistico.

Le istituzioni romene competenti in questo settore sono il Ministero della Cultura e dei Culti – Direzione Musei e Collezioni, Arti Visive e l'Ispettorato Generale della Polizia.

VI.1.1 L'Amministrazione italiana competente è il Ministero per i Beni e le Attività Culturali, Ufficio Centrale per i Beni Archivistici.

Gli Archivi dello Stato sono l'istituzione romena competente in questo settore.

VI.2.1 L'Amministrazione italiana competente è l'Ufficio Centrale per i Beni Librari, le Istituzioni e l'Editoria del Ministero per i Beni e le Attività Culturali.

Durante il periodo di validità del presente Programma, il suddetto Ufficio Centrale si dichiara disponibile, qualora richiesto, ad inviare esperti nel settore della conservazione, del restauro, della catalogazione, dell'informatica, dell'edilizia bibliotecaria e della promozione dei beni librari. I relativi dettagli verranno stabiliti per le vie diplomatiche.

La Divisione Editoria del Ministero per i Beni e le Attività Culturali è disponibile a fornire libri di qualsiasi disciplina e materia alle Università e Istituzioni culturali romene che ne facciano richiesta per le vie diplomatiche.

IX.1 Nel settore dello sport, per la Parte italiana è competente il Comitato Olimpico Nazionale Italiano (CONI) che potrà intervenire nella formazione di quadri, a condizione che tutte le spese siano a carico dei richiedenti.

ALLEGATO II CONDIZIONI GENERALI E FINANZIARIE

Il a. Scambi di persone

Lo scambio di persone previsto dai punti I.1.4, I.3.2, VI.1.1, VI.2.1, del presente Protocollo si attuerà secondo il seguente schema:

- la Parte che invia offrirà informazioni dettagliate sulle generalità delle persone o delegazioni proposte (nome, curriculum, oggetto del viaggio, progetto di lavoro suggerito, titolo di eventuali

conferenze, ecc.) e comunicherà la data di partenza e di ritorno così come qualsiasi altro dettaglio necessario. Tali informazioni saranno comunicate per le vie diplomatiche, con un minimo di sessanta giorni di anticipo sulla prevista data di partenza;

- la Parte che ospita dovrà confermare la sua accettazione per le vie diplomatiche, con un anticipo minimo di un mese sulla data di partenza;
- la Parte che invia coprirà le spese di viaggio internazionale di andata e ritorno, incluse quelle di transito e di bagaglio, nonché le tasse aeroportuali;
- La Parte che ospita coprirà le spese di viaggio all'interno del suo territorio, indispensabili per la realizzazione del programma sul quale si saranno accordate previamente le parti;
- la Parte italiana contribuirà alle spese di soggiorno con la somma di 92,96 Euro al giorno, onnicomprensive.
- La Parte romena contribuirà alle spese di soggiorno con una somma conforme ai provvedimenti legali vigenti alla data del viaggio;
- La Parte che ospita garantirà ai lettori un salario mensile in conformità con le norme interne vigenti del Paese ospitante nonché l'assicurazione medica contro le malattie acute o infortuni;
- La Parte romena coprirà le spese di trasporto fino al luogo di destinazione e ritorno per i lettori romeni, in conformità con la normativa vigente.
- I lettori di lingua e cultura italiana operanti in Romania a spese del Governo italiano avranno diritto, da parte delle competenti autorità romene, a facilitazioni per l'alloggio e all'assistenza medica gratuita in caso di grave malattia e di emergenze.

Il b. Borse di Studio

- La selezione dei candidati da proporre per le borse di studio verrà effettuata ogni anno, in ognuno dei due Paesi, da un Comitato Misto di cui farà parte almeno un rappresentante dell'Ambasciata del Paese offerente;
- L'elenco dei candidati prescelti deve includere anche candidati di riserva e deve essere presentato all'Ambasciata del Paese offerente entro i termini da essa previsti; Per le borse di studio, i candidati dovranno avere un'età non superiore ai 35 anni; ognuna delle due Parti notificherà all'altra se i candidati proposti e i loro piani di studio sono stati accettati, e indicherà inoltre le Istituzioni presso le quali saranno accolti:
- I borsisti non potranno partire per il Paese ospitante prima di aver ricevuto dall'Ambasciata del Paese offerente formale comunicazione circa la data a decorrere dalla quale può aver luogo la partenza.
- Per le borse di studio, La Parte italiana offrirà ai borsisti romeni:
  - a) una somma mensile non inferiore a 619,75 Euro;
  - b) assicurazione sulla vita contro gli infortuni e le malattie, ad eccezione delle malattie pregresse e delle protesi dentarie. La Parte romena coprirà il trasporto dei borsisti romeni sino alla destinazione e ritorno;
- La Parte romena offrirà ai borsisti italiani un'indennità mensile in conformità con la legislazione interna vigente, nonché assistenza medica in caso di malattia o infortuni;
- Per i corsi estivi, la Parte romena coprirà le spese di soggiorno (vitto, alloggio, iscrizione ai corsi) e assistenza medica in caso di urgenza o infortuni ed inoltre, coprirà le spese di viaggio andata e ritorno per i corsisti romeni, in conformità con la normativa interna vigente.

Il c. Scambio di mostre

Fermo restando quanto stabilito al punto 4.5.1, nel corso di scambi di mostre, la parte che invia fornirà, per le vie diplomatiche, i dati tecnici relativi all'organizzazione degli eventi, con congruo anticipo in relazione all'inaugurazione della mostra.

Le Parti stabiliscono, le seguenti condizioni finanziarie concernenti gli scambi di mostre.

A) la Parte inviante avrà a suo carico le spese :

- di assicurazione del materiale espositivo "da chiodo a chiodo";
- di imballaggio e di trasporto fino alla prima sede espositiva, nonché quelle dall'ultima sede della mostra alla sede di partenza del materiale;
- per la preparazione dei materiali destinati al catalogo della mostra;
- relative al viaggio degli esperti che accompagnano la mostra;

B) la Parte ricevente avrà a suo carico le spese:

- di trasporto della mostra fra le diverse sedi di esposizione all'interno del proprio territorio;
- locali di organizzazione e di pubblicità della mostra, comprese quelle derivanti dalla pubblicazione del catalogo;
- relative al soggiorno degli esperti che accompagnano la mostra.

Il numero degli esperti che accompagnano le mostre e la durata del loro soggiorno verranno stabiliti per le vie diplomatiche. Nel caso in cui il materiale espositivo venga danneggiato, il Paese ricevente è tenuto ad inviare al Paese inviante tutta la documentazione relativa ai danni. Le spese di perizia dei danni sono a carico del Paese che riceve. In nessun caso restauri possono essere effettuati senza l'espressa autorizzazione del Paese che invia. Le altre modalità saranno concordate caso per caso per le vie diplomatiche.

Il d Cinema

Le spese concernenti l'organizzazione delle rassegne cinematografiche verranno concordate, di volta in volta, tra le Parti in base alle disponibilità finanziarie e alle modalità economicamente più vantaggiose per le Parti stesse.

Il e

Le opere letterarie artistiche, musicali, drammatiche, liriche, folcloristiche, cinematografiche, radiofoniche, televisive, e le altre opere di natura analoga protette dalla legislazione sulla proprietà intellettuale di una delle Parti contraenti, usufruiranno, nel territorio sotto la giurisdizione dell'altra Parte, della protezione che la legislazione di quest'ultima concede a questo tipo di opere, senza pregiudizio di quanto stabilito negli Accordi o Convenzioni internazionali che le due Parti abbiano sottoscritto.

Il f

Le Parti contraenti offriranno il trattamento più favorevole, compatibile con le rispettive legislazioni, alle persone o gruppi che si rechino nell'altro Paese per missioni o attività inquadrate nel presente Programma, tanto in ciò che si riferisce all'entrata, alla permanenza o all'uscita delle persone quanto all'importazione temporanea degli oggetti necessari al compimento della missione o dell'attività.

PROGRAM DE COLABORARE CULTURALĂ ROMÂNNO-ITALIAN PENTRU ANII 2002-2005

În conformitate cu prevederile art. 14 al Acordului cultural între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Italiene, semnat la București, la 8 august 1967, cu scopul de a dezvolta schimburile în domeniile culturii, educației și științei dintre cele două state, de natură să contribuie la aprofundarea legăturilor de prietenie între cele două țări și popoare, s-a reunit Comisia Mixtă și a stabilit Programul de colaborare culturală româno-italian, pentru anii 2002-2005 după cum urmează:

I. EDUCAȚIE

I.1. Învățământ universitar

I.1.1. Părțile vor încuraja colaborarea directă între universitățile și institutele de învățământ superior, încheierea de acorduri și convenții, schimbul de profesori, date și informații, precum și realizarea de proiecte comune de cercetare, organizarea de seminarii și congrese.

Părțile iau cunoștință de colaborarea activă între cele două state în cadrul programelor europene Socrates-Erasmus și vor sprijini în continuare instituțiile din cele două state în realizarea lui (vezi Anexa I).

În acest scop vor fi încurajate și contactele dintre Conferința Permanentă a Rectorilor din universitățile italiene și instituția română similară.

I.1.2. Părțile își exprimă dorința de a acorda sprijin maxim urmării obiectivelor prevăzute în Declarația comună a miniștrilor europeni ai învățământului superior, semnată la Bologna, la 19 iunie 1999, de 29 de state europene, printre care și România, și vor promova, în special, schimbul de experiență și informații cu scopul de a contribui la construcția unui spațiu european al învățământului superior. În acest scop, cele două Părți vor sprijini dezvoltarea, în continuare, a raporturilor multiple la nivel universitar.

I.1.3. În cadrul procesului de internaționalizare a sistemului universitar italian au fost demarate în anul 2000 de către Ministerul Universității și Cercetării Științifice și Tehnologice (acum Ministerul Instrucțiunii, Universității și Cercetării) următoarele inițiative pentru dezvoltarea unui program de masterat și doctorat în domeniul cercetării comune dintre Italia și România: Universitatea din Bari – Universitatea din București (domeniul: Științele Pământului); Universitatea de studii din Lecce – Universitatea din București (domeniul: Științe Pedagogice); Universitatea din Teramo - Universitatea din București (domeniul: Științe Juridice).

I.1.4. Părțile vor face schimb anual, pe bază de reciprocitate, de 4 profesori sau cercetători universitari, prin vizite cu durata de până la 10 zile, acordând prioritate acelor care pun bazele unor colaborări interuniversitare viitoare și prevăd stabilirea de programe de cercetare comună (vezi Anexa II.a- Schimb de vizite).

I.1.5. Părțile iau act de existența unor acorduri culturale cadru între Universitatea din Perugia, pe de o parte, și universitățile române: Universitatea din București și Universitatea “Babeș-Bolyai” din Cluj Napoca, pe de altă parte. (vezi Anexa I).

I.1.6. Părțile iau act de activitatea intensă de studii și cercetare desfășurate de A.I.R. (Asociația Italiană de Românică - Roma), A.R.C.I.R. (Asociația pentru Relații Culturale între Italia și România - Milano), I.S.I.G. (Institutul de Sociologie Internațională - Gorizia) și de M.E.I.R. (Misiunea Etnologică Italiană în România, Universitatea din Perugia).

I.1.7. Partea italiană anunță lansarea primului Proiect național interuniversitar de românică pe o durată de doi ani (vezi Anexa I).

I.1.8. Părțile vor favoriza – și prin intermediul unor schimburi de materiale documentare și experți – cunoașterea sistemelor naționale de învățământ superior, în vederea identificării posibilității de încheiere a unui acord guvernamental în domeniul recunoașterii reciproce a diplomelor universitare.

I.2. Învățământ preuniversitar

I.2.1. Părțile iau act de faptul că în liceele românești “Dante Alighieri” și “Ion Neculce” din București, “Gheorghe Barițiu” din Cluj-Napoca și “Transilvania” din Deva funcționează secții bilingve cu predarea limbii italiene și a unor discipline în limba italiană.

Modalitățile de funcționare, programele de studiu și examenele finale vor fi convenite de cele două Părți pe baza a ceea ce este prevăzut în înțelegerile referitoare la secțiile bilingve. Acest lucru se va realiza în scopul recunoașterii diplomelor românești de bacalaureat, cu posibilitatea continuării studiilor în cadrul universităților italiene, în condiții de egalitate cu posesorii de diplome finale, eliberate de Universitățile italiene.

În perspectiva formării personalului local, Partea italiană va continua să susțină aceste secții, în limitele disponibilităților bugetare, prin încadrarea de profesori titulari sau prin contribuții financiare pentru catedre. De asemenea, va furniza material didactic și contribuții financiare pentru formarea de personal local, stabilite anual pe cale diplomatică.

Părțile sunt de acord cu oportunitatea de a extinde proiectul bilingv analog la nivel de școală primară și gimnaziu în cadrul Școlii italiene “Aldo Moro” din București cu scopul de a permite obținerea unei diplome de studii care să permită continuarea studiilor în cadrul liceelor bilingve, în conformitate cu legislația română în vigoare.

În vederea recunoașterii școlii italiene Aldo Moro și elaborarea programelor școlare, în conformitate cu prevederile legislațiilor celor două state, Partea română va acorda întregul său sprijin.

Părțile favorizează, de asemenea, o colaborare activă între Școala italiană “Aldo Moro” și liceele române bilingve.

I.2.2. Partea română se angajează să favorizeze integrarea curiculară a limbii și culturii italiene în școlile românești, iar Partea italiană se angajează să sprijine, în limitele disponibilităților financiare, astfel de inițiative.

I.3. Schimburi școlare

I.3.1. În perioada de valabilitate a prezentului Program, Partea italiană va examina posibilitatea de a trimite asistenți pe lângă profesorii titulari de limba italiană în instituțiile școlare românești de grad secundar.

I.3.2. În scopul studierii sistemului și metodelor școlare specifice din cele două state, Părțile vor face schimburi anuale de până la 5 funcționari administrativi și experți din domeniul învățământului, prin vizite cu durata maximă de 7 zile (vezi Anexa II.a).

Se vor efectua, de asemenea, schimburi de cărți și alte materiale didactice cu scopul de a favoriza cunoașterea reciprocă a sistemelor de educație și a metodelor de predare și de a spori schimburile de elevi de orice nivel.

I.3.3. Partea italiană va invita până la 7 profesori români de limba și literatura italiană din învățământul secundar pentru a participa la cursuri de vară de perfecționare în predarea limbii italiene ca limbă secundară (vezi Anexa I).

I.4. Predarea limbii

I.4.1. Luând act de faptul că în Italia au fost activate cinci lectorate române și că în România funcționează șase lectorate de limbă italiană, Părțile își exprimă dorința ca numărul lectoratelor celor două Părți să poată fi sporit ulterior, în perioada de valabilitate a prezentului Program cultural.

Partea italiană va examina posibilitatea de a oferi finanțare universităților românești pentru angajarea unor lectori prin contract.

Partea română își exprimă dorința de a înființa un lectorat de limba italiană la Universitatea din Brașov și a unui lectorat de limba română la Universitatea din Veneția (vezi Anexa I).

În cadrul relațiilor culturale existente între Universitatea din Perugia și Universitățile române: Universitatea din București și Universitatea "Babes – Bolyai" din Cluj-Napoca (vezi Anexa 1) cele două Părți doresc un schimb de lectori, pentru predarea respectivelor limbi, în conformitate cu unele modalități care urmează să fie stabilite direct de Universitățile interesate.

I.4.2. Partea italiană pune la dispoziție texte de italianistică (literatură, istorie, geografie ș.a.) pentru cursurile de formare și perfecționare a profesorilor și lectorilor și pentru acele instituții culturale care fac cereri în acest sens prin intermediul reprezentanțelor diplomatice. (vezi Anexa I)

Partea română pune la dispoziție texte de literatură, istorie și geografie pentru instituțiile culturale care fac cereri în acest sens prin intermediul reprezentanțelor diplomatice. (vezi Anexa I).

I.4.3. Partea italiană se angajează să faciliteze pentru profesorii români din școlile bilingve participarea la cursuri de vară de perfecționare, organizate de instituțiile specializate în predarea limbii italiene ca limbă străină.(vezi Anexa I).

I.4.4. Ținând seama de necesitățile de perfecționare a tuturor profesorilor de italiană, Partea română va rezerva profesorilor de la secțiile bilingve (fără limită de vârstă) o parte din numărul de burse de studiu prevăzute la articolul II.1.(Vezi Anexa I)

I.4.5. Părțile vor facilita organizarea cursurilor de vară de perfecționare pentru profesori de limba italiană, ținute anual la Brașov. În acest cadru, Partea italiană va examina posibilitatea de a susține cheltuielile de transport și diurnă pentru un număr de până la 5 specialiști provenind din Italia, iar Partea română va suporta cheltuielile de sejur.

Partea română va oferi profesorilor italieni de limba română 5 locuri la cursurile de vară pentru perfecționare în predarea limbii și culturii române.

I.4.6. Părțile vor putea oferi, în cadrul întrunirilor anuale ale Comisiei Mixte, locuri suplimentare la cursurile de vară.

II. BURSE DE STUDIU

II.1. În funcție de disponibilitățile bugetare, Partea italiană va acorda anual cetățenilor români 90 de luni-bursă de studiu, în special pentru formarea funcționarilor din Administrația Publică și pentru formarea profesorilor de limbă și culturală italiană, și va examina posibilitatea de a crește ulterior numărul bursei în cursul perioadei de valabilitate a prezentului Program. (Vezi Anexa I)

II.2. Partea română va acorda anual cetățenilor italieni 45 de luni-bursă de studii, dintre care 15 luni la cursurile de vară.

II.3. Părțile pot propune schimbări justificate ale numărului și sistemului de acordare a bursei de studii în funcție de fondurile financiare disponibile și vor comunica, pe cale diplomatică, numărul de luni de burse oferite pentru anii universitari următori.

III. COOPERARE ȘTIINȚIFICĂ ȘI TEHNOLOGICĂ

III.1. Părțile iau act de semnarea la București, la 25 octombrie 2000, a Protocolului celei de-a XIV-a sesiuni a Comisiei mixte româno-italiene pentru cooperare științifică și tehnologică și își exprimă satisfacția pentru evoluția favorabilă și pentru creșterea volumului de schimburi în acest domeniu.

IV. CULTURĂ ȘI ARTĂ

IV.1. Instituții culturale

IV.1.1. Părțile se angajează să încurajeze inițiativele și organizarea de evenimente culturale, folosindu-se în acest scop și de existența următoarelor instituții culturale: Accademia di Romania din Roma, Institutul Român de Cultură și Cercetare Umanistă din Veneția și Institutul Italian de Cultură din București.

IV.2. Muzică, Teatru, Dans

IV.2.1. Părțile vor promova realizarea de spectacole și turnee ale unor grupuri și ale unor artiști individuali de înalt nivel și vor favoriza colaborarea și schimburile între instituții și asociații de renume din cele două state. (vezi Anexa I). Fundația RomaEuropa își exprimă disponibilitatea de a colabora cu Instituțiile culturale române interesate, pentru realizarea unor inițiative comune în cadrul activităților culturale și în special al creațiilor artistice.

IV.2.2. În perioada de valabilitate a prezentului Program, Partea română va sprijini un turneu al Teatrului “Lucia Sturdza Bulandra” din București în Italia, cu spectacolul “Prințesa Turandot”, de Carlo Gozzi, iar Partea italiană va sprijini un turneu al Teatrului „Piccolo Teatro” din Milano în România.

IV.3. Cinema

IV.3.1. Părțile vor favoriza revizuirea și actualizarea Acordului bilateral de coproducție cinematografică semnat la București, la 8 august 1967, precum și colaborarea reciprocă în cadrul programelor “Eurimages” și “Eureka Audiovizual”.

IV.3.2. Părțile vor încuraja participarea reciprocă la festivalurile cinematografice care au loc în România și Italia, vor promova manifestări dedicate unor regizori sau săptămâni ale filmului din cele două state și vor sprijini colaborarea între instituții, asociații și profesioniști din domeniul cinematografiei. (vezi Anexa I)

IV.4. Festivaluri, aniversări, evenimente de amploare

IV.4.1. Părțile vor face schimburi de informații și documentație privind festivaluri, aniversări și evenimente culturale importante, care au loc în cele două state și vor înlesni participarea unor trupe sau a unor artiști reprezentativi pentru culturile română și italiană.

IV.5 Expoziții

IV.5.1. Părțile vor realiza, în perioada de valabilitate a Programului, expoziții de înalt nivel. Detaliile privind aceste expoziții, inclusiv cele de ordin financiar, vor fi stabilite pe cale diplomatică. (vezi Anexa IIc)

IV.5.2. Partea italiană își exprimă intenția de a realiza, în perioada de valabilitate a prezentului Program, următoarele expoziții:

- “Pictura italiană a anilor ‘50”- în colaborare cu Quadriennale din Roma,
- “O țară aparte: Italia. Fotografii 1900-2000”- în colaborare cu Arhiva Alinari din Florența,
- expoziția arheologică de “Sculptură romană în marmură policromă”- în colaborare cu Muzeul Național de Istorie a României, și cu Autoritatea Arheologică din Roma,
- o expoziție a pictorului De Nittis sau expoziția “Peisaje romane - desene și stampe panoramice ale orașului din secolul al XV-lea până în secolul al XIX-lea” - amândouă organizate de Institutul Național de Grafică.
- expoziția de bijuterii artistice a Fundației Sartirana, în cadrul Acordului de cooperare între MAE și Provincia Pavia.

IV.5.3 Partea română își exprimă intenția de a realiza, în perioada de valabilitate a prezentului Program, următoarele expoziții:

- “Cultura Cucuteni Ariuşd Tripolie”
- “Italia văzută de pictori români”

- Participarea la expoziția „Creștinismul Oriental”
  - România, voci, chipuri și sunete- organizată de Asociația Culturală ITARO ARTE
- Părțile vor sprijini realizarea, în Italia, a unei expoziții dedicate operei sculptorului Constantin Brâncuși și a unei expoziții având ca subiect “Aurul Dacilor”. Condițiile și partenerii pentru aceste ultime două inițiative vor fi stabiliți ulterior pe cale diplomatică..

V. COOPERAREA ÎN DOMENIILE ARHEOLOGIEI, RESTAURĂRII, CONSERVĂRII ȘI PROTECȚIEI PATRIMONIULUI

V.1. Partea italiană este dispusă să promoveze cooperarea în domeniul arheologic, favorizând misiunile de experți, precum și contactele și schimburile de cercetători, date și publicații între instituțiile specializate, schimbul de informații și experiență în domeniile protecției, conservării și restaurării patrimoniului. Cheltuielile aferente vor fi suportate de Partea solicitantă. Detaliile vor fi stabilite pe cale diplomatică. (vezi Anexa I)

V.2. Partea italiană își manifestă interesul pentru aprofundarea colaborării deja inițiate cu instituțiile competente române, în cadrul programului Interreg IIC al D.G. XVI a Uniunii Europene, în materie de cartografiere tematică privind bunurile culturale, conservarea peisajului cultural și recuperarea ambientală prin intermediul schimburilor de informații, experiență, documentație și expoziții. (vezi Anexa I)

V.3. Părțile iau act cu satisfacție de activitatea întreprinsă de misiunea etnoantropologică a Universității din Perugia – cu contribuția Direcției Generale pentru Promovarea și Cooperarea Culturală din Ministerul Afacerilor Externe - în regiunea Maramureș și privesc cu interes inițiativele de valorificare a patrimoniului artistic al Bucovinei.

Partea română își exprimă intenția de a amplasa în vecinătatea Columnei lui Traian din Roma, cu sprijinul Părții italiene, o placă referitoare la semnificația acesteia pentru poporul român, pe cheltuiala Părții române.

V.4. Partea italiană dorește un schimb de informații, date și publicații între Serviciul de Antropologie, Paleopatologie și Paleontologie, înființat pe lângă Ministerul pentru Bunurile și Activitățile Culturale, și organisme românești omoloage.

V.5. Partea română dorește ca în cadrul colaborării în domeniul conservării și restaurării să fie incluse proiecte de colaborare pentru consolidarea antiseismică a edificiilor de interes istoric, artistic și arheologic (vezi Anexa I).

V.6. Părțile se angajează să coopereze, prin intermediul autorităților competente din cele două state, pentru a împiedica orice import, export sau transfer ilicit de bunuri culturale și sunt de acord să ia măsurile necesare în acest scop. Dacă se va dovedi necesar, Părțile își rezervă dreptul de a examina posibilitatea de instituire a unui grup de lucru ad-hoc.

Părțile se angajează totodată să coopereze pentru a facilita depistarea și restituirea către cei în drept a operelor de artă. (vezi Anexa I)

VI. ARHIVE, BIBLIOTECI, EDITURI

VI.1. Arhive

VI.1.1. Părțile vor sprijini colaborarea între instituțiile de arhivă naționale prin:

- schimbul de publicații științifice, microfilme, copii de documente și acte normative, cu respectarea legislațiilor naționale în vigoare;

- schimburi de vizite pentru 2 arhiviști cu durata maximă de 10 zile pentru fiecare. (vezi anexa II.a)

Cele două instituții de arhivă vor urmări, de asemenea, realizarea de programe de colaborare prin intermediul acordurilor bilaterale. (vezi Anexa I)

VI.1.2. Părțile vor sprijini accesul la arhivele istorice ale celor două Ministere ale Afacerilor Externe pe baza normelor în vigoare în cele două state, precum și schimburile de informații, experiență și publicații între serviciile de documentare ale respectivelor ministere.

VI.2. Biblioteci

VI.2.1. Sunt prevăzute următoarele colaborări:

- schimburi de cărți, publicații și periodice între biblioteci, academii și institute culturale din cele două state, precum și schimburi de materiale audio, video și discografice;

- schimb de vizite pentru câte un bibliotecar, pentru o perioadă maximă de două săptămâni, pe baza principiului reciprocității (vezi anexa II.a);

- schimburi de reproduceri și microfilme din fondurile aflate în custodia bibliotecilor publice de stat, cu respectarea normelor interne, încurajându-se, pe lângă aceasta, împrumutul interbibliotecar.

VI.3. Edituri

VI.3.1. Părțile vor favoriza traducerea și publicarea de opere clasice și contemporane de înaltă valoare artistică care să contribuie la o mai bună cunoaștere reciprocă a literaturii, științei și artei fiecăreia dintre cele două state.

VI.3.2. Partea italiană informează că sunt disponibile următoarele premii ce se acordă editorilor și traducătorilor de carte italiană în limbi străine:

- Ministerul Afacerilor Externe, Direcția Generală pentru Promovare și Cooperare Culturală acordă premii și contribuții financiare unor editori și traducători italieni și/sau străini pentru difuzarea și traducerea de opere literare și științifice, precum și pentru traducerea, subtitrarea sau dublajul filmelor de scurt și lung metraj și a serialelor de televiziune. Cererile se vor înainta reprezentanțelor diplomatice italiene sau institutelor italiene de cultură și vor fi apoi supuse spre analiză Comisiei naționale pentru promovarea culturii italiene în străinătate, înființate pe lângă Ministerul Afacerilor Externe.

- Ministerul pentru Bunurile și Activitățile Culturale - Departamentul Informare și Probleme Editoriale - acordă traducătorilor și editorilor străini "Premiul Național pentru Traduceri" sub înaltul patronaj al Președintelui Republicii.

- Președinția Consiliului de Miniștri - Departamentul pentru Informații și Probleme Editoriale - acordă premii traducătorilor de cărți italiene în limbi străine. Cererile vor fi înaintate pe cale diplomatică.

VII. INFORMARE ȘI COOPERARE ÎN DOMENIUL MASS-MEDIA

VII.1. Părțile se angajează să încurajeze cooperarea între redacții publicistice, agenții de știri, case de editură și alte servicii de informare din cele două state, în scopul creșterii schimburilor de informații privind aspectele vieții politice, economice, culturale și sociale din cele două state, pentru o mai bună cunoaștere reciprocă.

VII.2. Părțile se angajează să favorizeze schimburile culturale în domeniul radioteleviziunii, în scopul promovării cunoașterii realității din cele două state. Pe lângă aceasta, vor facilita înțelegerea între organismele specializate din ambele state, având în vedere următoarele scopuri:

- organizarea de cursuri de formare profesională și scurte stagii de perfecționare pentru ziariști, tehnicieni și realizatori de programe, recurgând eventual și la burse de studiu oferite de cele două state;

- organizarea de festivaluri și programe radiofonice și de televiziune;

- sprijinirea inițiativelor de coproducție ale organismelor interesate din cele două state;

- facilitarea participării celor două state la festivaluri și prezentări de programe de radio și televiziune;

- permiterea recepției programelor de televiziune ale RAI-TV transmise prin satelit;

- transmiterea programelor standard în limba originală.

VII.3. Părțile vor încuraja cooperarea între Radioteleviziunea Italiană (RAI - TV) pe de o parte, Societatea Română de Radiodifuziune și Societatea Română de Televiziune, pe de altă parte, precum și între agențiile naționale de știri din cele două state. Această cooperare va urmări în special schimbul de programe, tehnologie și experiență în formarea profesională.

VII.4. Agenția Națională de Presă "ROMPRES" și Agenția "ANSA" vor proceda la reluarea schimburilor de știri și materiale de presă în format electronic, prin rețeaua Internet, pe bază de reciprocitate. De asemenea, cele două agenții își vor acorda asistență profesională, atât în ceea ce privește activitatea jurnalistică, cât și în domeniul tehnologiei informației specifice activității lor. Pentru realizarea acestor prevederi, urmează ca ROMPRES și ANSA să procedeze la semnarea unui acord bilateral.

VIII. SCHIMBURI DE TINERET

VIII.1. Părțile iau act de colaborarea în domeniul schimburilor de tineret, reglementată de protocoale speciale cu durată anuală.

IX. SPORT

IX.1. Părțile vor sprijini colaborarea în cadrul diferitelor discipline sportive prin intermediul contactelor între organisme sportive ale celor două state, în mod deosebit prin cele două Comitete Olimpice. (vezi Anexa I)

X. DREPTURILE OMULUI

X.1. Părțile vor încuraja activitățile din domeniul cultural menite să intensifice atât lupta împotriva rasismului, intoleranței, cât și protecția drepturilor omului.

X.2. Părțile vor încuraja inițiativele din domeniul cultural menite să favorizeze egalitatea între bărbat și femeie și valorificarea creativității femeilor și a creațiilor lor culturale. În acest scop, Comisia națională pentru egalitate și oportunități egale între bărbați și femei este în măsură să inițieze contacte cu organele competente românești.

XI. DISPOZIȚII FINALE

XI.1. Prezentul Program nu exclude posibilitatea de a cădea de acord, pe căi diplomatice, asupra altor inițiative, pe care Programul nu le prevede.

Părțile convin asupra faptului că inițiativele menționate în prezentul Program vor fi realizate în limita sumelor aprobate prin bugetele anuale ale părților.

XI.2. Anexele I și II constituie parte integrantă a prezentului Program.

XI.3. Prezentul Program va intra în vigoare la data notificării de către Partea română a îndeplinirii procedurilor interne necesare. Prezentul Program va rămâne în vigoare până la semnarea următorului Program.

XI.4. Următoarea reuniune a Comisiei Mixte va fi stabilită pe cale diplomatică.

Semnat la București, la 17 aprilie 2002, în două exemplare originale, fiecare în limbile română și italiană, ambele texte fiind egal autentice.

Pentru

Pentru

Partea Română
Cristian DIACONESCU

Partea Italiană
Anna BLEFARI MELAZZI

ANEXA I

INSTITUȚII DIN CELE DOUĂ STATE DISPUSE SĂ INIȚIEZE COLABORĂRI CULTURALE

Instituțiile publice și private citate mai jos sunt cele identificate în momentul negocierii. Lista lor nu este exhaustivă, întrucât se speră ca multe alte instituții să participe, în limita fondurilor disponibile și cu acordul Părților, la susținerea activităților.

Pentru activitățile programate, fiecare Administrație va evalua posibilitatea de a contribui la realizarea lor, pe baza verificării calității acestei și a costurilor aferente.

I.1.1. Părțile iau act cu satisfacție de colaborarea între universități în cadrul programului comunitar TEMPUS-PHARE. La acesta au participat în special universitățile italiene din Bologna, Cassino, Catania, Genova, Milano, Napoli “Federico II”, Padova, Perugia, Pisa, Roma “La Sapienza”, Torino, Udine, Venezia (Institutul Universitar de Arhitectură), Politecnico Torino, Universita Cattolica “Sacro Cuore” Milano, Universita per Stranieri Perugia.

Sunt în curs de desfășurare următoarele colaborări universitare bilaterale:

	UNIVERSITATEA ROMÂNĂ	DOMENIUL
	Iași	Antichitate, Filologie, Litere, Istorie-Arte
	București	Științe fizice
	București	Științe fizice
	București, Academia de Științe Agricole	Științe agrare și veterinară
	Craiova	Inginerie civilă și Arhitectură, Antichitate, Filologie-Litere, Istorie-Artă
	București, Institutul de Fizică Atomică	Științe fizice
ntale	Cluj-Napoca	Antichitate, Filologie-Litere, Istorie-Artă
	București	Aria umanistă
	București Univ. Agrară și Med. Veterinară	Științe Agrare și Veterinare
	Iași, Universitatea "Ion Ionescu de la Brad"	Științe agrare și veterinară
	Cluj-Napoca	Antichitate, Filologie-Litere, Istorie-Artă
	București	Științe istorice, Filologie, Pedagogie, Psihologie
	Cluj Napoca	Antichitate, Filologie-Litere, Istoria Artei
za"	București, Cluj Napoca	Antichitate, Filologie, Literatură, Istorie, Arheologie Inginerie industrială și a informației
ta"	Iași, Universitatea Tehnică	
	Craiova	Litere, Sociologie, Științele Pământului
	București	
	București	Științe agrare și veterinară
	Univ. Politehnica București	Științe Chimice

I.1.5. Acordurile amintite intenționează să favorizeze în special proiectele de cercetare și inițiativele științifice și didactice din domeniul demo- etno- antropologic între Facultatea de litere - Departamentul Omul și Teritoriul, Secțiunea Antropologică - Universitatea din Perugia și facultățile de litere, fie de la Universitatea din București, fie de la Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca - Departamentul de Literatură comparată și teorie literară.

I.1.7 Proiectul amintit, promovat de Ministerul Universității și al Cercetării Științifice și Tehnologice, prevede colaborarea între profesori de la Universitățile din Pisa (sediul central),

Udine, Torino, Padova, Roma “La Sapienza”, pe tema: “Geografia și istoria civilizației romane în contextul cultural european” și se va încheia cu un colocviu internațional cu același subiect (Roma 2002).

I.1.8. Partea română se angajează să pună la dispoziția Părții italiene informații privind sistemul de învățământ, modele de acte de studii, informații privind principiul recunoașterii actelor de studii.

I.3.3. Ministerul Instrucțiunii, Universității și Cercetării va realiza activitățile indicate în acest articol.

I.4.1. Lectoratele italiene funcționează în cadrul universităților din București, Constanța, Iași, Craiova, Cluj Napoca și Timișoara; lectoratele românești funcționează în cadrul universităților din Milano, Padova, Pisa, Roma și Torino.

I.4.2. Ministerul Afacerilor Externe italian - Direcția Generală pentru Promovare și Colaborare Culturală - va realiza activitățile prevăzute la acest articol.

- Societatea “Dante Alighieri” va dona cărți, materiale didactice și audiovizuale pentru a înlesni învățarea limbii italiene.

I.4.3. Licee române cu secții bilingve funcționează la București - “Dante Alighieri” și “Ion Neculce”, la Cluj Napoca - “Gheorghe Barițiu”, la Deva - “Transilvania”.

I.4.4. Proiectul bilingv pentru școală primară și gimnaziu va fi desfășurat prin intermediul Școlii italiene “Aldo Moro” din București.

I.4.5. Ministerul Instrucțiunii, Universității și Cercetării va realiza activitatea prevăzută în acest articol.

II.1. Pentru perioada 2002-2006, Societatea “Dante Alighieri” pune la dispoziția fiecărui comitet care activează în România câte cincisprezece burse de studiu de 1.032,00€ euro fiecare pentru a permite studenților să-și perfecționeze/aprofundeze studiile în Italia, precum și cinci burse de studii de 1550,00€ euro fiecare pentru perfecționare didactică în Italia destinate profesorilor de limba italiană.

II.2 Institutul pentru Restaurarea Lemnului de la Piacenza a instituit burse de studiu pentru studenți străini interesați să frecventeze acest Institut.

IV.2.1. Principalele instituții italiene cu competențe în domeniul promovării artelor spectacolului în străinătate sunt: Ministerul Afacerilor Externe și Departamentul pentru Spectacole al Ministerului pentru Bunurile și Activitățile Culturale, ambele aparținând administrației publice, și Instituția Teatrală Italiană (ETI) - Academia Națională “Silvio D’Amico”, Academia Națională de Balet.

Toate inițiativele care beneficiază de un suport financiar din partea Departamentului pentru Spectacole sunt supuse avizului comisiilor consultative sectoriale.

Pentru România, principalele instituții cu competențe în domeniul promovării artelor spectacolului în străinătate sunt Ministerul Culturii și Cultelor – Direcția Programe, Relații Internaționale, Protocol și Centre Culturale din Străinătate în colaborare cu Direcția

Generală Instituții de Spectacole, UNITER – Uniunea Teatrală din România și Fundația Culturală Română.

- Fondația "Roma Europa" intenționează să continue colaborarea cu structuri artistice și culturale românești pentru realizarea activităților și manifestărilor organizate de fundație.

- Fondația "Valentino Bucchi" își manifestă disponibilitatea de a realiza acțiuni comune în domeniul creației muzicale contemporane. În mod special, fundația dorește să propună unor muzicieni și experți români desemnați de Partea trimițătoare participarea în juriul "Premiului Internațional Valentino Bucchi", precum și la alte manifestări (colocvii, seminarii, prezentări, festivaluri). Cheltuielile de masă și cazare vor fi suportate de fundație, iar cheltuielile de transport vor reveni Părții trimițătoare sau instituției delegate de aceasta.

IV.3.2. În domeniul promovării filmului italian în străinătate, principalele instituții competente din Italia sunt: Ministerul Afacerilor Externe, Departamentul pentru Spectacole din Ministerul pentru Bunurile și Activitățile Culturale, ambele aparținând administrației publice; Cinecitta Holding, Istituto Luce, Școala Națională de Cinema din Roma și Agenția Italia Cinema, din sectorul privat.

V.1. Ministerul pentru Bunuri și Activități Culturale, prin intermediul serviciilor sale, are competența pentru activitățile prevăzute în acest articol. Pentru Partea română, instituția competentă este Ministerul Culturii și Cultelor, Direcția Generală a Patrimoniului Cultural.

V.2. Activitățile prevăzute de prezentul articol vor fi realizate de Oficiul Central pentru Bunurile Ambientale și Peisajere din cadrul Ministerului pentru Bunurile și Activitățile Culturale.

V.5. Instituția italiană competentă pentru activitățile prevăzute în acest articol este Ministerul pentru Bunurile și Activitățile Culturale. Instituția română competentă este Ministerul Culturii și Cultelor, Direcția Monumente Istorice.

V.6. Instituțiile italiene competente în acest domeniu sunt Comisia interministerială pentru Recuperarea Operelor de Artă și Comandamentul Carabinierilor, Nucleul pentru Protecția Patrimoniului Artistic. Instituțiile românești competente în acest domeniu sunt Ministerul Culturii și Cultelor – Direcția Muzeu, Colecții, Arte vizuale și Inspectoratul General al Poliției.

VI.1.1. Instituția italiană competentă este Ministerul pentru Bunurile și Activitățile Culturale, Oficiul Central pentru Bunurile Arhivistice. Arhivele Naționale sunt instituția română competentă în acest domeniu.

VI.2.1. Instituția italiană de stat competentă este Oficiul Central pentru Biblioteci, Instituții Editoriale din cadrul Ministerului pentru Bunuri și Activități Culturale.

- Pentru perioada de valabilitate a prezentului Program, Oficiul Central menționat își manifestă disponibilitatea de a invita experți din domeniul conservării, restaurării, catalogării,

informatizării, construirii de biblioteci și promovării bunurilor din domeniul bibliotecar. Toate detaliile privind acest sector vor fi stabilite pe cale diplomatică.

- Diviziunea Edituri din Ministerul pentru Bunuri și Activități Culturale își manifestă disponibilitatea de a furniza cărți din orice disciplină și domeniu universităților și instituțiilor culturale românești care vor transmite cereri pe cale diplomatică.

IX.1. În domeniul sportului, Partea italiană este reprezentată de Comitetul Olimpic Național Italian (CONI).

ANEXA II

CONDIȚII GENERALE ȘI FINANCIARE

II a Schimburi de persoane

Schimburile de persoane prevăzute la punctele I.1.4., I.3.2., VI.1.1., VI.2.1. ale prezentului Program se vor actualiza după următoarea schemă:

- Partea trimițătoare va oferi informații detaliate asupra datelor personale ale persoanelor sau delegațiilor propuse (nume, curriculum vitae, scopul călătoriei, proiectul de lucru propus, titluri ale eventualelor conferințe etc.) și va comunica datele de plecare și întoarcere, ca și orice alt detaliu necesar. Informații de acest fel vor fi comunicate pe cale diplomatică, de regulă cu minimum șaiszeci de zile înaintea datei prevăzute pentru plecare;

- Partea primitoare va trebui să își dea acceptul pe cale diplomatică, de regulă cu cel puțin o lună înainte de data plecării;

- Partea trimițătoare va acoperi cheltuielile de transport internațional dus-întors, inclusiv cele de tranzit și pentru bagaje, precum și taxele de aeroport;

- Partea primitoare va acoperi cheltuielile de transport în interiorul teritoriului său, indispensabile pentru realizarea programului asupra cărora au convenit în prealabil Părțile;

- Partea italiană va contribui la cheltuielile de sejur cu suma de 92,96 Euro pe zi;

- Partea română va contribui la cheltuielile de sejur cu o sumă conformă cu prevederile legale în vigoare la data efectuării deplasării.

- Partea primitoare va asigura lectorului un salariu lunar conform reglementărilor interne în vigoare ale statului Părții primitoare și asigurare medicală în caz de boli acute sau accident.

- Partea română va asigura lectorului român transportul până la locul de destinație și retur, în conformitate cu reglementările interne.

- Lectorii de limba și cultura italiană care funcționează în România pe cheltuiala Guvernului Italian vor beneficia, din partea autorităților române competente, de acordare de facilități pentru obținerea unei locuințe și de asistență medicală gratuită în caz de boală acută și urgențe.

II b) Burse

- Selecția candidaților propuși pentru burse se va face în fiecare an, în fiecare din cele două state, de un Comitet Mixt din care va face parte cel puțin un reprezentant al Ambasadei statului Părții ofertante;

- Lista candidaților preselecționați va trebui să includă și candidați de rezervă și trebuie prezentată Ambasadei statului Părții ofertante la termenul prevăzut de aceasta;

- Pentru bursele de studiu, vârsta candidaților nu trebuie să depășească 35 de ani; fiecare din cele două Părți va notifica celeilalte acceptarea celor propuși și a planurilor de studiu, indicând și instituțiile pe lângă care vor fi efectuate stagiile;

- Bursierii nu vor putea pleca spre statul Părții primitoare înainte de a fi primit de la Ambasada statului Părții ofertante comunicarea formală privind data de la care poate avea loc plecarea.

- Pentru bursele de studiu,

1. Partea italiană va oferi bursierilor români o sumă lunară de cel puțin 619€ euro și asigurare de viață pentru accidente și boală, cu excepția bolilor cronice și a protezelor dentare. Partea română va asigura bursierilor români transportul dus-întors.

2. Partea română va oferi bursierilor italieni o bursă, în conformitate cu legislația internă în vigoare, și asistență medicală în caz de boală și accidente.

- În cadrul cursurilor de vară, Partea Română va asigura sejurul (cazare, masă, înscrierea la cursuri) și asistență medicală în caz de urgență sau accident. Partea română va asigura cursanților români, în plus, transportul până la locul de destinație și retur, în conformitate cu reglementările interne.

II c Schimburi de expoziții

Rămânând valabile cele stabilite la punctul IV.5.1., în cursul schimburilor de expoziții, Partea trimițătoare va furniza, pe cale diplomatică, datele referitoare la organizarea manifestărilor cu o anticipație convenabilă în raport cu inaugurarea expoziției.

Părțile stabilesc următoarele condiții financiare privind schimburile de expoziții:

A) Partea trimițătoare va suporta cheltuielile:

- de asigurare a materialului expozițional “de la cui la cui”;
- de ambalare și de transport până la primul sediu expozițional, precum și acelea de la ultimul sediu expozițional la sediul de plecare a materialului;
- de pregătire a materialelor destinate catalogului expoziției;
- privitoare la călătoria experților care însoțesc expoziția;

B) Partea primitoare va suporta cheltuielile:

- de transport al expoziției între diferitele sedii de expunere în interiorul teritoriului statului său;
- de organizare și publicitate pentru expoziție pe plan local, inclusiv cele derivate din publicarea catalogului;
- privitoare la sejurul experților care însoțesc expoziția.

Numărul experților care însoțesc expozițiile și durata sejurului lor vor fi stabilite pe cale diplomatică. În cazul în care materialul expozițional va fi deteriorat, statul primitor este obligat să trimită statului trimițător toată documentația privitoare la deteriorări. Cheltuielile de expertiză a deteriorărilor vor fi suportate de statul primitor. Restaurările nu pot fi făcute în nici un caz fără autorizarea expresă a statului trimițător. Alte modalități vor fi stabilite, de la caz la caz, pe cale diplomatică.

II d Cinema

Cheltuielile privind organizarea de retrospective cinematografice vor fi convenite, periodic, între cele două Părți, în funcție de disponibilitățile financiare și de modalitățile cele mai avantajoase din punct de vedere economic pentru fiecare Parte.

II e

Operele literare, artistice, muzicale, dramatice, lirice, folclorice, cinematografice, radiofonice, de televiziune și alte opere similare, protejate de legislația pentru proprietatea intelectuală a uneia dintre Părți, se vor bucura, pe teritoriul de jurisdicție al statului celeilalte Părți, de protecția acordată acestui tip de opere, fără a încălca prevederile acordurilor sau convențiilor internaționale la care Părțile au aderat.

II f

Părțile vor oferi tratamentul cel mai favorabil, compatibil cu legislațiile statelor lor, persoanelor sau grupurilor care călătoresc în celălalt stat pentru misiuni ori activități cuprinse în prezentul Program, atât în ceea ce privește intrarea, șederea sau ieșirea persoanelor, cât și importul temporar al obiectelor necesare misiunii sau activității.